

Deontologische code voor de CLB-medewerker

Definities:

Opvoedingsverantwoordelijken: andere natuurlijke personen dan de ouders die de minderjarige op duurzame wijze in feite onder hun bewaring hebben of bij wie de minderjarige geplaatst is door bemiddeling of ten laste van een openbare overheid;

Ouders: de natuurlijke personen die titularis zijn van het ouderlijk gezag of, bij ontstentenis van die personen, de wettelijke vertegenwoordigers;

Cliëntsysteem: de ouders, de opvoedingsverantwoordelijken en de personen die met de minderjarige samenwonen op het moment dat de minderjarige om toegang verzoekt;

Subsidiar: het centrum, de school en de ouders dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid

Leerling: de leerling in het onderwijs en de deelnemer aan de erkende vormingen, zoals door de regering bepaald;

CLB-medewerker: arts, consulent, psycho-pedagogisch consulent, administratief werker, maatschappelijk werker, paramedisch werker, psycho-pedagogisch werker, ervaringsdeskundige, intercultureel bemiddelaar en directeur. Of: CLB-medewerker: iedereen die, ongeacht zijn rechtspositie, in het centrum activiteiten verricht met het oog op leerlingenbegeleiding.

Begeleiding: leerlingenbegeleiding bestaat uit geïntegreerde, multidisciplinaire acties vanuit preventief, remediërend of educatief oogpunt ten aanzien van de leerling. Deze acties kunnen ook indirect via de ouders en de school verlopen. Zij behoren tot de zorg voor de ontwikkeling van de leerlingen en vinden plaats in samenwerking met de ouders en de school, die de eerste verantwoordelijken zijn. Waar nodig wordt eveneens samengewerkt met andere diensten, instellingen of voorzieningen.

De eerste versie van de deontologische code voor de CLB-medewerker werd ontworpen door de Werkgroep Deontologie in het kader van de werking van de Tijdelijke Decretale Stuurgroep CLB. De internetten-directeursvergadering van 10 juni 2003 keurde de code goed.

De Internettensamenwerkingscel gaf in 2010 de internettenwerkgroep Decreet Rechtspositie van de Minderjarige opdracht om de code te actualiseren.

Deze geactualiseerde code werd goedgekeurd op 26 mei 2016.

Mission Statement van de centra voor leerlingenbegeleiding

De centra voor leerlingenbegeleiding ondersteunen de leerlingen, hun ouders, de leerkrachten en de schooldirecties in alle Nederlandstalige scholen van hun werkgebied bij het verhogen van het welbevinden van de leerlingen. Ze gaan daarbij uit van de vragen en problemen van de leerlingen.

Ze begeleiden de leerlingen door nieuwe perspectieven te openen in hun ontwikkeling tot zelfstandige volwassenen en volgen systematisch of vraaggestuurd de gezondheid en het welbevinden van de leerlingen op.

De centra werken samen met de leerlingen, de ouders, de leerkrachten, de scholen en andere betrokken instanties in vier domeinen: het leren en studeren, de onderwijsloopbaan, de preventieve gezondheid en het psychisch en sociaal functioneren.

Ze verrichten onderzoek, verstrekken informatie en advies en begeleiden, op vraag van leerlingen, ouders, leerkrachten of schooldirecties, en dit, waar nodig, in samenwerking met externe diensten.

Waarden en principes

1. Vertrouwen

De basis voor de relatie tussen het centrum en zijn cliënt (de leerling, zijn ouders) is wederzijds vertrouwen.

2. Onafhankelijk

De centra treden onafhankelijk op met als belangrijkste doelstelling, het welbevinden en belang van de leerling.

3. Beroepsgeheim

Alle CLB-medewerkers zijn gehouden het beroepsgeheim te respecteren

4. Respect voor de privacy

De centra verzamelen en gebruiken enkel gegevens die relevant zijn voor de uitvoering van hun opdracht. De gegevens die verzameld en verwerkt worden door de centra, staan opgelijst in het BVR MDD.

5. **Deskundig**

Alle medewerkers van de centra waken over hun deskundigheid en bekwamen zich steeds verder met het oog op het uitvoeren van hun taak.

6. **Laagdrempelig**

De centra stemmen hun werking af op en staan open voor hun doelgroepen. De begeleiding is kosteloos.

7. **Preventief**

De centra ondernemen, als dat noodzakelijk en nuttig is, tijdig actie om samen met alle betrokken partijen het welzijn van de leerlingen te vrijwaren of te bevorderen.

8. **Emancipatorisch**

De centra werken samen met de school aan de versterking van de eigen krachten van de leerling en zijn context. Zij stimuleren zijn ontwikkeling tot zelfredzaamheid, zelfvertrouwen en zelfsturing met respect voor de identiteit van de leerling.

9. **Maatschappijgericht**

De centra hebben voeling met de maatschappelijke ontwikkelingen en houden daarmee rekening bij de uitvoering van hun opdracht.

10. **Teamwerk**

De centra werken multidisciplinair.

11. **Prioriteit**

De centra besteden bijzondere aandacht aan leerlingen die bedreigd zijn in hun ontwikkeling of opgroeien in een risicovolle omgeving.

Inleiding

De deontologische code vormt de basis van het handelen van elke CLB-medewerker.

De code steunt op waarden en normen enerzijds en op juridische verplichtingen anderzijds. Ze vertaalt dit ethisch kader in concrete regels en richtlijnen waaraan de CLB-medewerker, individueel en in teamverband, zijn professioneel handelen toetst en - zo nodig - bijstuurt. Het is een houvast om het beroepsmatig handelen te verantwoorden. De deontologische code wordt voortdurend geïnterpreteerd en geactualiseerd tegenover de **dynamiek** van uiteenlopende werk- en leefsituaties en tegenover de evoluerende maatschappelijke context.

EEN CODE VOOR WIE?

Deze code geldt voor elke CLB-medewerker zonder onderscheid van opdracht en opleiding, inbegrepen de administratieve (mede)werkers, de stagiairs en de vrijwilligers werkzaam in het CLB. De directeur/mandaathouder houdt toezicht op naleving van de deontologische code door de CLB-medewerkers.

De uitgangspunten

De CLB-medewerker werkt onafhankelijk.

De CLB-medewerker respecteert ten allen tijde de rechten van het kind. Daartoe houdt hij zich aan de CLB-regelgeving die de uitvoering van de CLB-opdrachten regelt en waarin de rechten van het kind, in casu het decreet rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulpverlening, werden geïmplementeerd.

De Code steunt verder o.a. op:

- Het Decreet betreffende de Centra voor Leerlingenbegeleiding van 1 december 1998 en de uitvoeringsbesluiten
- Het Mission Statement van de Centra voor Leerlingenbegeleiding van 10 juni 2003
- Het Verdrag inzake de Rechten van het Kind van 20 november 1989
- Het decreet Rechtspositie van de Minderjarige in de Jeugdhulpverlening van 7 mei 2004.
- De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van 10 december 1948
- Het decreet Integrale Jeugdhulp van 12 juli 2013.
- De regelgeving, de jurisprudentie en juridische adviezen inzake het beroepsgeheim, de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en onderwijsaangelegenheden

DE INDELING

In zijn beroepsuitoefening reflecteert en handelt de CLB-medewerker ten opzichte van zichzelf, de cliënt, de collega's en het beleid.

De indeling van de code volgt deze vier functies:

- de *zelfhanteringsfunctie* verwijst naar de verantwoordelijkheid die de CLB-medewerker heeft om bij zichzelf de nodige voorwaarden te realiseren die een kwaliteitsvolle dienstverlening mogelijk maken; zelfkennis en inzicht in de eigen positie zijn hier essentieel;
- de *dienst- en hulpverleningsfunctie* verwijst naar de verantwoordelijkheid t.o.v. de gebruikers van de dienstverlening. De CLB-medewerker respecteert hun rechten en helpt de voorwaarden scheppen om deze te realiseren;
- de *samenwerkingsfunctie* betreft de verantwoordelijkheid met betrekking tot collega's binnen het centrum;
- de *beleidsfunctie* betreft de verantwoordelijkheid van de CLB-medewerker als lid van het centrum en van de samenleving.

DEONTOLOGISCHE CODE

ZELFHANTERING

Artikel 1

De CLB-medewerker denkt na over en neemt verantwoordelijkheid op voor de gevolgen van zijn eigen handelen.

Artikel 2

De CLB-medewerker houdt rekening met de sociale werkelijkheid en de maatschappelijke ongelijkheid.

Artikel 3

De CLB-medewerker zorgt ervoor dat hij zijn deskundigheidsniveau (kennis met inbegrip van wetgeving, methodieken en vaardigheden, waarden en attitudes) permanent actualiseert en verbetert.

Artikel 4

De CLB-medewerker beschouwt de dienstverlening aan de leerling als zijn primaire opdracht.

Artikel 5

De CLB-medewerker bewaakt zijn persoonlijke integriteit.

Artikel 6

De CLB-medewerker is zich bewust van zijn eigen waarden en normen.

Artikel 7

De CLB-medewerker verduidelijkt tegenover de hulpvrager en alle betrokkenen de verschillende functies en rollen die hij eventueel vervult.

Artikel 8

De CLB-medewerker stelt zich autonoom op, ook op methodologisch vlak, ten opzichte van scholen, andere hulpverleners, diensten en instellingen waarmee hij, al dan niet contractueel, samenwerkt.

DIENST- en HULPVERLENING

Artikel 9

De CLB-medewerker handelt steeds in het belang van de leerling. Bij een belangenconflict primeert het belang van de leerling.

Artikel 10

De CLB-medewerker ondersteunt prioritair het welbevinden en belang van de leerling. Hij vertrekt hierbij van de wijze waarop de leerling zichzelf en zijn omgeving ervaart.

Artikel 11

De CLB-medewerker benadert de cliënt als een unieke persoon.

Artikel 12

De CLB-medewerker respecteert elke cliënt ongeacht zijn ras, huidskleur, geslacht, taal, gezondheid, seksuele geaardheid, nationale, etnische of maatschappelijke afkomst, verblijfstatuut, personeelsstatuut, juridisch beschermingsstatuut, welstand, handicap, geboorte of andere omstandigheid, godsdienst, politieke, filosofische of andere overtuiging zolang die niet strijdig is met de Verklaring van de Rechten van de Mens en het Verdrag inzake de Rechten van het Kind.

Artikel 13

De CLB-medewerker gebruikt in de omgang met de cliënt een voor hem begrijpelijke taal afgestemd op zijn leeftijd en maturiteit.

Artikel 14

De CLB-medewerker benadert de hulpvrager als een volwaardige participant en helpt de cliënt een beter inzicht te verwerven in eigen keuzes en gevolgen van zijn beslissingen.

Artikel 15

De CLB-medewerker maakt voor het realiseren van de dienst- en hulpverlening gebruik van erkende methodologische kaders en erkende technieken.

Artikel 16

De CLB-medewerker zorgt voor een transparante dienstverlening. Hij overlegt over en geeft toelichting bij de werkprocedures van hemzelf en het centrum. Gedurende de begeleiding informeert de CLB-medewerker de cliënt passend en tijdig over zijn rechten. Elke stap die de CLB-medewerker zet, gebeurt in overleg met de cliënt. Hij overlegt tevens over de gegevens die in het CLB-dossier worden bijgehouden en wat met deze gegevens gebeurt.

Artikel 17

De CLB-medewerker kiest, vanuit een totale persoonsbenadering van de cliënt, voor een geïntegreerde en multidisciplinaire werking.

Artikel 18

De CLB-medewerker erkent het recht van elke cliënt, rekening houdend met de regelgeving betreffende de bekwaamheid, om al dan niet in te stemmen met de aangeboden hulpverlening, behalve wat betreft de verplichte begeleiding.

Artikel 19

De CLB-medewerker zoekt naar de meest efficiënte en minst ingrijpende hulpverlening.

Artikel 20

De CLB-medewerker stemt zijn dienstverlening af op de behoeften en mogelijkheden van de cliënt.

Artikel 21

De CLB-medewerker ondersteunt de leerling in zijn ontwikkeling naar zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en zelfrealisatie. Hij werkt subsidiair ten aanzien van school en ouders. De CLB-medewerker versterkt de eigen krachten van de cliënt en zijn context.

Artikel 22

De CLB-medewerker ondersteunt de ouders, de school en andere opvoeders om hun opvoedingsverantwoordelijkheid te realiseren en houdt rekening met hun draagkracht.

Artikel 23

De CLB-medewerker respecteert de bewuste handelingen en keuzes van de cliënt. Hij ondersteunt hem bij de afweging van alle belangen en consequenties die in het geding zijn.

Artikel 24

De CLB-medewerker kan enkel handelen buiten de autonome medeverantwoordelijkheid van de cliënt indien deze laatste kennelijk in de onmogelijkheid is deze verantwoordelijkheid te dragen of indien hogere belangen in het geding zijn. Collegiaal overleg is in die omstandigheden een noodzakelijke begeleidingsstap. Ook moeten de betrokkenen minstens ingelicht worden over de voorgenomen acties.

Artikel 25

De CLB-medewerker bewaakt de grenzen van de professionele hulpverleningsrelatie met de cliënt. Dit betekent onder andere dat hij, naast zijn loon, geen financiële of materiële voordelen haalt uit zijn CLB-opdracht.

Artikel 26

De CLB-medewerker vervult zijn functie deskundig.

Artikel 27

De CLB-medewerker denkt vooraf na over de eventuele gevolgen van zijn handelen en beoordeelt vooraf het nemen van risico's. Bij complexe en/of risicovolle situaties overlegt de CLB-medewerker met zijn collega's en/of directeur

Artikel 28

De CLB-medewerker verwerkt gegevens over de cliënt voor zover deze relevant zijn voor de uitvoering van zijn opdracht.

Artikel 29

De CLB-medewerker stelt de documenten en verslagen op in een begrijpelijke taal en zorgt er voor dat bij toegang toelichting verschaft wordt. Alle dossierelementen worden bijgehouden en bewaard conform de regelgeving betreffende het multidisciplinair dossier.

Artikel 30

De CLB-medewerker neemt op vraag van de cliënt diens versie op in het dossier.

Artikel 31

De CLB-medewerker houdt bij de raadpleging van het multidisciplinair dossier door de cliënt of door andere betrokkenen en bij de overdracht van gegevens uit het multidisciplinair dossier rekening met de regelgeving betreffende het multidisciplinair dossier in de centra voor leerlingenbegeleiding.

Artikel 32

De CLB-medewerker deelt telefonische en/of elektronische informatie enkel mee conform de regelgeving van het MDD en de richtlijnen beschreven in het informatieveiligheidsbeleid.

Artikel 33

De CLB-medewerker waarborgt maximaal de keuzevrijheid van de cliënt bij doorverwijzing en hanteert geen exclusieve doorverwijzingsafspraken. De doorverwijzing en/of samenwerking met andere diensten kan pas na overleg met en mits goedkeuring van de cliënt (behoudens de wettelijk voorziene uitzonderingen).

Artikel 34

Elke CLB-medewerker verschaft zich enkel toegang tot de dossiers van de cliënten waarbij hij daadwerkelijk betrokken is bij de begeleiding.

Artikel 35

In geval van klacht handelt de CLB-medewerker conform de klachtenprocedure van het centrum.

Artikel 36

De CLB-medewerker, al of niet in actieve dienst, is gebonden door het beroepsgeheim. Dit betekent o.a. dat noch de toestemming van de leerling en/of zijn ouders, noch het einde van de begeleiding in ruime betekenis (verandering van school, einde van de schoolloopbaan, overlijden van de leerling) een einde stelt aan de verplichting tot het respecteren van het beroepsgeheim.

SAMENWERKING

Artikel 37

De CLB-medewerker werkt samen met anderen voor zover het belang van de leerling dit vereist en het beroepsgeheim dit toelaat.

Artikel 38

De CLB-medewerker heeft een informatie- en consultatieplicht naar collega's. Hij toetst eigen opvattingen aan die van collega's en stelt eigen inzichten en beroepservaringen ten dienste van hen.

Artikel 39

De CLB-medewerker benadert zijn collega's als gelijkwaardige partners. Er bestaat geen hiërarchie tussen de disciplines.

Artikel 40

De CLB-medewerker eerbiedigt de eigenheid van elke discipline en van elke collega.

Artikel 41

De CLB-medewerker maakt geen misbruik van een uit eigen deskundigheid voortvloeiende positie.

VERANTWOORDELIJKHEID TEGENOVER HET BELEID

Artikel 42

De CLB-medewerker vervult een signaalfunctie ten aanzien van de verantwoordelijken voor het beleid.

Artikel 43

De CLB-medewerker meldt mistoestanden die hij opmerkt.

Artikel 44

De CLB-medewerker informeert het beleid over de vereiste voorwaarden (wettelijk kader, middelen, structuren, vorming, ...), nodig voor het deskundig en autonoom functioneren van de medewerkers met het oog op een kwaliteitsvolle werking.

Artikel 45

De CLB-medewerker werkt loyaal mee aan de ontwikkeling, de verwezenlijking en het transparant maken van de doelstellingen en de werking van de CLB's.

Artikel 46

De CLB-medewerker werkt mee aan de verplichte registratie en aan de verzameling van gegevens die beleidsmatig nodig en relevant zijn. Deze gegevens worden anoniem aangeleverd tenzij de wet het anders oplegt.